

Lepelaars op de voet gevolgd ...

Lepelaars - Yves Adams - Vilda

Aanvullend op het monitoren van de aantalsevolutie van broedvogels in het Linkerscheldeoevergebied geeft onderzoek naar het broedsucces belangrijke informatie over de levensvatbaarheid van populaties. Een populatie kan op lange termijn enkel blijven bestaan als er voldoende jongen worden voortgebracht. Een koloniebroeder zoals de Lepelaar *Platalea leucorodia* laat zich uitstekend lenen om dergelijk onderzoek uit te voeren, vermits de nesten gemakkelijk kunnen geobserveerd of bezocht worden.

Sinds 2003 is de Lepelaar een vaste broedvogel geworden in het Linkerscheldeoevergebied. De broedgevallen vonden steeds plaats op de Verrebroekse Plassen. Het eerste koppel in 2003 broedde op een eilandje met riet en enkele wilgjes. Vanaf 2004 verkozen de Lepelaars een takkenhoop in de grote plas waar zij samen met Kokmeeuwen op broedden. Omdat verwacht werd dat deze broedplaats door rotting en verzakking in het broedseizoen van 2008 niet meer de volledige populatie zou kunnen huisvesten, liet het Gemeentelijk Havenbedrijf op 19 februari 2008 enkele beheerwerken voor de Lepelaars uitvoeren. Op de naburige plas werden grote partijen wilgen afgezaagd met de bedoeling het gebied opener te maken. Een van deze eilandjes werd al vanaf maart veelvuldig bezocht door de vroegste Lepelaars. De eerste nesten (7) werden toch op de oude broedplaats gemaakt. Daarna kwam er een tweede vestiging (9) op een van de eilanden. Goed anderhalve maand later begonnen nog 3 broedparen op de eerste vestiging.

Het jaarlijkse broedsucces van de Lepelaar kolonie op de Verrebroekse Plassen is weergegeven in Tabel 1. Een uitsplitsing per locatie voor de gegevens van 2008 is weergegeven in Tabel 2.

Tabel 1. Uitvliesucces van de Lepelaar kolonie op de Verrebroekse plassen.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Totaal
Aantal nesten	1	5	11	14	19	19	69
Aantal uitgevlogen jongen	2	11	19	21	44	35	132
Uitvliesucces	2	2,2	1,7	1,6	2,3	1,8	1,9

	Oude locatie (takkenhoop)		Nieuwe locatie
	Eerste vestiging	Laatste vestiging	(eiland)
Aantal nesten	7	3	9
Aantal uitgevlogen jongen	21	5	9
Uitvliedsucces	3	1.7	1

Tabel 2. Uitvliedsucces van de Lepelaar kolonie op de Verrebroekse plassen op de verschillende locaties in 2008.

Het broedsucces schommelt over de jaren rond 1,9 uitgevlogen jongen per nest. In 2008 was het op beide locatie verschillend. Op de oude locatie leek het broedsucces van de eerste vestiging nog hoger dan voorgaande jaren. Op de nieuwe locatie was het uitvliedsucces eerder laag. Bij de tweede controle van het eiland bleek dat een deel van de nesten verlaten was, zonder dat er sporen van predatie gevonden werden. Er waren zowel verlaten nesten met eieren als met heel kleine, dode pulli. Mogelijk was er een schrikreactie van een aantal oudervogels op een predator. Door de accidentele lagere waterstand in het broedseizoen 2008 waren de eilanden mogelijk gemakkelijker bereikbaar voor predatoren. Ondanks het relatief lage broedsucces op de tweede vestiging was het totale broedsucces van de 19 broedparen met 1,8 als gemiddelde nog steeds vrij hoog en in lijn met het broedsucces van de vorige jaren. Zowel in Nederland (1992 paar) als in Duitsland (300 paar op de Waddeneilanden) werd het gemiddelde broedsucces in 2008 geschat op 2 uitgevlogen jongen per paar. Begin juni werden 7 jongen op het eiland voorzien van wetenschappelijke ringen (KBIN) en kleurringen. Deze werden verkregen van de Nederlandse Werkgroep Lepelaar, die de ringers van Werkgroep Durme ook ter plaatste begeleidde (met dank aan Otto Overdijk en Mark Hoekstein). De gegevens en de vervolg-waarnemingen van deze gekleurde vogels worden ook door hen beheerd. Deze en alle in de toekomst in België gekleurde Lepelaars zullen een uniek deel in de code krijgen. Let dus extra op als je er zo één ziet! Aan één van de poten zal er steeds een blauwe vlag tussen twee gele ringen zijn. Aan de andere poot komen dan drie andere ringen waarvan één de wetenschappelijke. De volgorde per poot van alle ringen is zeer belangrijk als je een geringde Lepelaar wil doorgeven.

Jonge Lepelaar met kleurringen - Geert Spanoghe

In december werd een werkdag georganiseerd met de vrijwilligers van Natuurpunt Wal. Naast het verder vrijmaken van eilanden met wilgenopslag werd ook de bres hersteld in de rietplas die in het broedseizoen de lage waterstand veroorzaakte. Dit jaar zou de plas dus geschikter moeten zijn voor Lepelaar, Roerdomp, Georde Fuut en misschien zelfs Woudaap.

Jonge Lepelaars in nest - Geert Spanoghe